

Motion till riksdagen 2009/10:Ub546

av **Birgitta Ohlsson m.fl. (fp)**

Jämställdhetsplaner i förskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jämställdhetsarbete i förskolan.

Motivering

Passivt rosafärgat Barbieland kontra aktivt självsäkra småpojkar – vinnarna respektive förlorarna i barndomens förskola framträder tydligt vid första anblicken. Pojkarna skolas fortfarande i att vara tuffa, ta för sig och sätta sig själva i centrum. De får gå före flickorna, tillåts att bryta mot uppställda regler och tar mer uppmärksamhet från personalen. Flickorna å andra sidan får mindre uppmärksamhet och närhet samtidigt som de stämplas som provocerande om de ifrågasätter. Könen särbehandlas tydligt, vilket bland annat en doktorsavhandling från Malmöforskaren Annika Månsson visat.

De gammeldags passiviserande könsrollerna hänger fortfarande som en våt filt över dagens förskoleverksamhet. Mellan december 2003 och juli 2006 verkade regeringens delegation för jämställdhet i förskolan för att uppmärksamma och sammanställa de idéer och projekt på fältet som etablerats de senaste åren.

Bristen på jämställdhet börjar i familjen. Men för att befria individen från gammeldags könsroller räcker det inte med bara en jämställdhetsmedveten barnuppfostran i hemmen utan det krävs också en feministiskt medveten förskolepolitik. Obligatoriska feministiska jämställdhetsplaner på dagis är ett första steg för att luckra upp könsrollerna och skapa ett friare samhälle. Det förutsätter att det blir obligatoriskt med både teoretisk och praktisk genuskunskap på förskolläraryrket.

På samma sätt som skolan i dag ska arbeta aktivt för jämställdhet mellan könen och bryta ner hämmande könsroller borde detta vara en självklarhet även inom förskoleverksamheten. Individer ska oavsett kön ges samma möj-

Fel! Okänt namn på

ligheter och rättigheter i förverkligandet av sina livsdrömmar. I dagens förskola använder man sig allt som oftast av så kallad lekpedagogik, det vill säga man använder leken som ett redskap för inläring och för att ge barnen upplevelser. Beteendevetaren och jämställdhetsexperten Ingemar Gens, som skrivit boken *Från vaggan till identitet*, betonar att det är våra förväntningar som fostrar pojkar till män och flickor till kvinnor. Ingemar Gens är också en av de personer som tidigt började arbeta med jämställdhetsinriktade förskolor, bland annat i Gävle.

På uppmärksammade Björntomtens och Tittmyrans förskolor i Gävle har personalen sedan 1996 arbetat aktivt med att integrera jämställdheten i verksamheten och därmed utvidga könsrollerna. Flickorna har fått lära sig att stärka sin självkänsla och våga ta för sig. Pojkarna har genom projektet fått träna upp sitt språk och att uttrycka sina känslor. Dessa progressiva Gävleförskolor borde vara ideal för samtliga dagis i Sverige.

Visionen med kreativa dagis bör just vara att barnen utvecklas som individer, blir starka i sig själva och får en säker självbild oavsett kön. Det jämställdhetsarbete som startade för cirka fem år sedan började med att spalta upp synen på pojkar och flickor och fick genast fram en traditionell syn. Pojkar var busiga, olydiga, tånjde på gränser, var högljudda och lekte utan fröknar. Flickor var snälla, söta, lydiga, hjälpsamma, ängsliga och höll sig nära frökarna.

Personalens egen utgångspunkt var att de inte gjorde så stor skillnad på pojkar och flickor. De videofilmade sig själva och märkte att de i själva verket gjorde stor skillnad. Exempel som dessa förekom: Man kommunicerade mindre med pojkarna än flickorna, de fick mest kommandon eller negativa tillsägelser men tog dock större plats. Pojkarna fick även mindre fysisk beröring och ögonkontakt. Flickorna kommunicerade man betydligt mera med och de fick även många bekräftelser på sitt utseende och sitt uppförande. Flickorna fick också ta platsen som "hjälpfröknar".

Personalen började dela upp barnen utifrån kön vid måltiderna och några timmar under förmiddagen. Denna delning var inte ett mål i sig utan en strategi. Målet var att alla skulle kunna vara tillsammans. Resultatet blev att pojkarna blev lugnare, de blev tvungna att börja be om saker och att prata vid bordet. Flickorna blev däremot mera pratiga och vågade ta för sig mer. Förskolorna i Gävle trycker väldigt hårt på att det inte handlar om att korrigera och ta bort något som är "fel", utan att ge barnen möjligheter att utveckla fler sidor hos sig själva. De vill att varje individ ska få tillgång till så mycket som möjligt, inte för att barnet är en pojke eller en flicka, utan för den han eller hon är. Att möta varje barn individuellt och ge det positiv bekräftelse varje dag är viktigt, men det låter ju inte som något särskilt könsrollsbetonat. För detta krävs det planer.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 6 oktober 2009

Birgitta Ohlsson (fp)

Tina Acketoft (fp)

Maria Lundqvist-Brömster (fp)

Agneta Berliner (fp)

Hans Backman (fp)